

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 69 วันที่ 26 – 27 มิถุนายน 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 61 คน
จากเทศบาลตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้ที่มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และ ขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยโครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ รวมถึงการคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยการดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้น จนนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับผู้เข้าอบรมฯ และได้กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด จำนวน 19 อำเภอ คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้ อ่างพวงขอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยน้ำลงพื้นที่ แปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และ ชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับ หน่วยงานราชการ โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : ระบบกัลกน้ำ แรงดันของน้ำจะแรงหรือไม่

ตอบ : แรง เพราะในอ่างพวงขอยซีเมนต์ที่เป็นอ่างตัวอย่าง ทางโครงการใช้ระบบสปริงเกอร์ หากน้ำมีความแรงไม่พอ จะไม่สามารถใช้ระบบสปริงเกอร์ได้เลย

คำถาม : อ่างพวงขอยซีเมนต์มีอายุการใช้งานกี่ปี

ตอบ : มีอายุการใช้งานที่ยาวนานและคงทนกว่าแบบอ่าง พวงพลาสติก ซึ่งอายุการใช้งานอยู่ที่ 25-30 ปี

คำถาม : หากจะนำน้ำจากที่ต่ำ ขึ้นไปที่สูงจะใช้วิธีการ อย่างไร

ตอบ : ใช้ระบบตะบันน้ำ แต่ระบบตะบันน้ำนั้นมีข้อเสียว่า น้ำในลำห้วยต้องไหลตลอด ไม่อย่างนั้นน้ำจะขึ้นไม่ได้

คำถาม : อ่างพวงขอยซีเมนต์ ก็น่าจะต้องเทปูนด้วยหรือไม่

ตอบ : ไม่ต้องเท ใช้การเทแค่อบบ่อ

คำถาม : หากทำอ่างพวงขอยซีเมนต์เสร็จ ต้องใช้เวลากี่วันถึงจะเต็ม น้ำลงบ่อได้

ตอบ : หากทำเสร็จแล้วก็เต็มได้เลย เพราะหากปล่อยไว้นานจะทำให้ อ่างรั่วหรือซึมได้

คำถาม : หากจะทำให้ น้ำจากพื้นที่ต่ำ ขึ้นสู่พื้นที่สูง จะใช้วิธีการ หรือระบบแบบใด

ตอบ : ใช้ระบบตะบันน้ำ สามารถใช้ในการลำเลียงน้ำจากที่ต่ำ ขึ้นสู่ที่สูงได้ แต่น้ำต้องไหลผ่านอยู่ตลอด และน้ำต้องไหลแรงด้วย

คำถาม : ท่อน้ำที่ใช้ต่อระบบน้ำเพื่อมาใช้ในการอุปโภคบริโภคนี้ ใช้ท่อ PVC หรือ ท่อ PE

ตอบ : ใช้ทั้ง 2 อย่าง เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นเขาสูงชัน ใช้ PVC ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่ราบ ส่วนท่อ PE ใช้บริเวณที่เป็นพื้นที่เขา จะมัดติดกับต้นไม้ไว้

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

การจัดการพื้นที่แบบองค์รวม

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับ ตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ไข ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการ แบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย ที่เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริม ปลูกกาแฟโรบัสต้า

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : การรวมกลุ่มต้องใช้เวลานานหรือไม่กว่าจะประสบผลสำเร็จ

ตอบ : นาน เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องตลาด ต้องใช้การสร้างใจให้ชาวบ้าน

คำถาม : ในพื้นที่หมู่บ้านใกล้เคียง ได้เข้ามาร่วมรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วงด้วยหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี เนื่องจากโครงการร้อยใจรักษ์ มีเป้าหมายที่จะช่วยเหลือชาวบ้านในบริเวณพื้นที่ของโครงการฯ ให้ประสบผลสำเร็จก่อน หากในอนาคตข้างหน้าประสบผลสำเร็จแล้วโครงการถึงจะขยายไปในพื้นที่อื่นที่สนใจจะเข้าร่วมรวมกลุ่มด้วย

คำถาม : พื้นที่ในแปลงสาธิต เป็นพื้นที่ของโครงการ หรือพื้นที่สาธารณะ

ตอบ : เป็นพื้นที่ของชาวบ้าน ซึ่งโครงการเช่าชาวบ้าน ไร่ละ 1,500 บาท/ปี ระหว่างทำการเช่าชาวบ้านก็สามารถหารายได้จากการเป็นลูกจ้างของโครงการ โดยจะได้ค่าแรงวันละ 300 บาท และได้มาเรียนรู้การดำเนินการไปในตัวด้วย

คำถาม : มะม่วงที่ส่งไปขายเป็นมะม่วงสุกหรือไม่สุก

ตอบ : เป็นมะม่วงที่ใกล้สุกประมาณ 80 % เนื่องจากระยะเวลาในการขนส่งไปยังประเทศจีนและญี่ปุ่น จะทำให้มะม่วงสุกพอดี

คำถาม : โครงการมีเป้าหมายที่จะขยายผลการรวมกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงออกไปในพื้นที่อื่นหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี เนื่องจากต้องช่วงชาวบ้าน 4 หมู่บ้านหลักให้ได้ก่อน ถึงจะขยายผลออกไปพื้นที่อื่น

ฐานการเรียนรู้ที่ 3

ความมั่นคงทางอาหาร (1ไร่ 1 แสน)

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ การให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดิน และปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปุ๋ยสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : 1 ไร่ 1 แสน มีโรงสีข้าวชุมชนในชุมชนหรือไม่

ตอบ : มี เป็นโรงสีชุมชน บริการให้กับเกษตรกรที่ต้องการสีข้าว และเป็นแหล่งรับซื้อและขายข้าว ให้กับชาวบ้านในชุมชนและนอกชุมชนด้วย

คำถาม : 1 ไร่ 1 แสนได้มีการทำบัญชีครัวเรือนหรือไม่

ตอบ : ทำ เพราะการทำบัญชีครัวเรือนเป็นหลักสำคัญที่ต้องทำ เพื่อจะได้รู้ว่าแต่ละวันใช้จ่ายอะไร สิ่งไหนที่ไปซื้อที่อื่นจะได้ปลูกหรือเลี้ยงเพื่อจะได้ไม่ต้องไปเสียเงินในการซื้อที่อื่น

คำถาม : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมอะไรบ้าง

ตอบ : ปุ๋ยหมัก PR มีส่วนผสมหลัก ได้แก่ ชีว 200 กิโลกรัม ไชคอง 10 กิโลกรัม กรดอะมิโน (สูตรน้ำ) 1.5 กิโลกรัม และ ปุ๋ยยูเรีย 2 กิโลกรัม นำมาผสมในน้ำ และเอามาโรยบนชีวะ แบ่งใส่ถุงพลาสติกใสถุงละ 10 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ประมาณ 1 อาทิตย์ สามารถนำออกมาใช้ได้

คำถาม : สารชีวภัณฑ์ควรใช้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ

ตอบ : ควรมีวินัยในการใช้ และใช้เป็นประจำทุกอาทิตย์ เคยใช้ วันไหน เวลาไหน ก็ควรใช้อย่างนั้นต่อเนื่องกันทุกอาทิตย์

คำถาม : ผลผลิตที่ได้จากการเพาะปลูก นำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายที่ตลาดชุมชน อีกทั้งโครงการยังเป็นศูนย์กลางในการหาตลาดจากแหล่งตลาดภายนอกเพื่อรับซื้อผลผลิตให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

คำถาม : ต้นข้าวเป็นเชื้อรา เราจะใช่อะไรทดแทนสารเคมี ในการกำจัดเชื้อราในข้าวได้บ้าง

ตอบ : สามารถใช้สารไตรโคเดมา กำจัดเชื้อราได้ เนื่องจาก เป็นสารชีวภัณฑ์ที่ปลอดภัยต่อพืช และมนุษย์ และมี ประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อรา และป้องกันโรคได้ดี

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปุ๋ยสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไข่ดำกูปาน เป็ดกากี้แคมเบล การส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร การตั้งกองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้านทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

คำถาม : หนุ่เนเปีย สามารถนำมาให้สุกรกินได้หรือไม่

ตอบ : ได้ จะได้เป็นการประหยัดต้นทุนของอาหารด้วย อีกทั้งยังจะทำให้สร้างกล้ามเนื้อของสุกรได้ด้วย

คำถาม : การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำกระดูกดำ มีตลาดรองรับหรือไม่

ตอบ : ยังไม่มี แต่เลี้ยงไว้เพื่อประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของชนเผ่า และเลี้ยงไว้สำหรับทานในชุมชน

คำถาม : การใช้บริการของทีมปศุสัตว์เคลื่อนที่ ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือไม่ และหากเสียค่าใช้จ่าย จะมีค่าบริการเท่าไร

ตอบ : การบริการตรวจโรคฟรี สำหรับค่าบริการยาหรือวัคซีนจะคิดในอัตรา ค่ายาปฏิชีวนะ ซีซีละ 3 บาท และวิตามิน ซีซีละ 2 บาท

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์

นายดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ และ**นายสุรัตน์ สุธาศิริวงศ์** ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ กล่าวก่อนมีโครงการฯ เข้ามา ในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด ซึ่งอยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือดร้อนในการใช้ชีวิตเป็นอันมาก หลังจากโครงการฯ เข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยสำน หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้าน และเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบ การพัฒนาร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการ คือศึกษาพื้นที่ สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล และคืนข้อมูล แต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชาคมซึ่งในเวทีการประชาคมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชาคมทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชาคมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

นางรัชณี : เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาสมัครใจเข้าร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

นายมานิตย์ : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการฯ ครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับมาเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ๆ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

คำถาม : คุณส่องแสง นำเงินจากที่ไหนมาซื้อยาเสพติด

ตอบ : ล่าสัตว์ป่ามาขาย เพื่อนำเงินไปซื้อยามาเสพ บางครั้งก็ได้เงินจากพ่อ

คำถาม : การจะชักจูงใจให้เยาวชนที่ติดยาเสพติดในชุมชนให้เลิกยาเสพติด หรือไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะต้องทำอย่างไร

ตอบ : (คุณมานิตย์) การเข้าไปคุยเปิดใจกับผู้ติดยาเสพติด เปิดใจคุยถึงปัญหาหรือสาเหตุที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แล้วทำให้ผู้เสพเข้าใจ ไม่ควรนำกำลังไปจับผู้เสพเลย ควรต้องให้โอกาสกับผู้เสพด้วยในการที่จะกลับมาเป็นคนดี

คำถาม : วิธีการเสพยาบ้า ของคุณส่องแสงใช้วิธีการเสพอย่างไร

ตอบ : ใช้กระดาชฟอย แล้วนำยาใส่ไว้ที่กระดาชฟอย จากนั้นก็เผาไฟใส่กระดาชฟอย แล้วก็ดมควัน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยสำน คือ การพัฒนาให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการพัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่มจากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการคืนข้อมูลเพื่อให้เกิดการ

ระเบิดจากข้างใน ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นหน่วยงานราชการ ที่สำคัญคือ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุกกระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

การมอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือ เพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมียงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปกิจกรรมการอบรม

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การพัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน **“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”** ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

1. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์
2. การฟักไข่ของไก่ดำภูพาน ที่ไม่สามารถฟักไข่เองได้ต้องเลี้ยงควบคู่กับไก่พื้นเมืองและใช้ตู้ฟักไข่
3. การเลี้ยงเปิดไข่กาไก่แคมเบลล์ เปิดเทศ เปิดเนื้อ
4. การเลี้ยงหมูดำดอยตุง
5. การจัดตั้งกองทุนยารักษาพันธุ์สัตว์ กองทุนอาหาร สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์สำหรับคนยากจน ทีมอาสาปศุสัตว์เคลื่อนที่เพื่อลดอัตราการตาย
6. การปลูกหญ้าเนเปียวหวานอิสราเอล
7. การขยายพันธุ์หญ้าต้องมีสภาพน้ำที่เหมาะสม
8. อาหารลดต้นทุนโดยใช้ต้นกล้วยและหญ้าเนเปียวหวานอิสราเอล
9. การแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน 1.ป่าใช้สอย 2.ที่เนินเขา 3.ที่ดอน และ 4.ที่นา
10. การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำและการควบคุมดูแลไฟฟ้า
11. การปลูกไม้ยืนต้น 3 สี 1.จิวดอกแดง 2.เหลืองอินเดีย 3.หางนกยูง เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้สวยงามและส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
12. มีการรวมกลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกมะม่วง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกมะม่วง เพื่อต่อรองราคาผลผลิตกับพ่อค้าคนกลาง
13. การเสียบบังเปลี่ยนยอดพันธุ์มะม่วง
14. เทคนิคการดูแลและการแก้ปัญหาเรื่องของแมลงศัตรูผลผลิตมะม่วง
15. การควบคุมการใช้สารเคมีผลผลิตมะม่วง
16. การปลูกพืชโดยใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี
17. การลดต้นทุนการผลิต
18. การทำปุ๋ยหมักและสารชีวภัณฑ์
19. การปลูกพืช 3 ระยะ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว
20. การทำแปลงตอนอาหารปลา
21. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว และโรงสีชุมชน
22. ระบบกักน้ำ
23. ข้อดีข้อเสียของอ่างพวงสันเขา
24. การจัดการบริหารจัดการน้ำ
25. การติดตั้งมิเตอร์เพื่อควบคุมการใช้น้ำ
26. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง
27. การใช้แรงงานคนในชุมชนขุดอ่างพวงสันเขาเพื่อเป็นการสร้างรายได้และกระจายรายได้ให้คนในชุมชน

สิ่งที่ได้เรียนรู้และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

การนำไปปรับใช้

1. การสร้างอ่างพวงสันเขาในพื้นที่เพื่อใช้ในการทำการเกษตร
2. การเสียบยอดสายพันธุ์มะม่วง ให้ตรงตามตลาดต้องการ
3. การปลูกพืช เพื่อปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่
4. การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่
5. การแปลงเพศมะละกอไปปรับใช้
6. การนำสารชีวภัณฑ์และปุ๋ยหมักชีวภาพไปใช้ในแปลงเกษตร

7. การปลูกไม้ผลที่หลากหลาย
8. การปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภัณฑ์และการใช้สารเคมี
9. การจัดตั้งกลุ่มและการรวมกลุ่มสมาชิกเกษตรกร เพื่อต่อรองราคาพ่อค้าคนกลาง
10. การลดใช้สารเคมี
11. ปรับปรุงบำรุงดินให้มีคุณภาพด้วยการใช้ปุ๋ยหมักและสารชีวภัณฑ์
12. การสำรวจแหล่งน้ำในช่วงหน้าแล้ง
13. การสร้างอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์

การประเมินความพึงพอใจ เทศบาลตำบลบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	96.429	3.571	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	83.929	16.071	-	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	80.357	19.643	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	92.857	7.143	-	-
วิทยากรมีความรู้	94.643	5.357	-	-
สถานที่อบรม	91.071	8.929	-	-
สถานที่พัก	91.071	8.929	-	-
อาหารและเครื่องดื่ม	91.071	8.929	-	-
หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 56 คน จาก 61 คน				